

Erdőjáró

A DALERD ZRT. TÁJÉKOZTATÁSI KÖZPONTJÁNAK LAPJA

XII. évfolyam 3-4. szám, 2013. december

Szociális tűzifaprogram

A KARÁCSONY MELEGE

A DALERD Délalföldi Erdőgazdaság Zrt. 2013 őszén ismét bekapcsolódott a kormányzat által meghirdetett lakossági szociális tűzifa programba. Békés és Csongrád megye 78 önkormányzata kötött megállapodást az erdőgazdasággal. A tűzifa elszállítása mindkét megyében már javában zajlik. A jelenlegi kedvező időjárás sokat segít a szállításban, hiszen az

utak még alig áztak fel. A rászorultak az önkormányzati döntéseknek megfelelően kapnak a szociális tűzifából. Csongrád megyében 2900 m³-t, Békés megyében 5500 m³-t osztanak ki, ami több mint 70 ezer mázsa tűzrevalót jelent. Sok családnak ez az adomány biztosítja majd a karácsonyi ünnepek alatt a meleget.

PUSKÁS LAJOS

Folyók ölelésében

TURISTÁK AZ ALFÖLDÖN

Az ország déli, dél-keleti területe számos látnivalót kínál az Alföldre érkező turistáknak. Történelmi és kulturális emlékekben éppúgy bővelkedik, mint természeti értékekben. A művelődni vágyók és a természet szerelmesei egyformán megtalálják az érdeklődési körüknek leginkább megfelelő időtöltés lehetőségét.

A DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt. Csongrád- és Békés megye állami tulajdonú erdőterületeit gondozza és védi. Az erdészeti tájak osztályozása

szerint a Berettyó-Körös-vidék, a Körös-Maros-köze, az Alsó-Tisza ártér és a Duna-Tisza-közi hátság erdeit kezeljük.

Tisztában vagyunk azzal, hogy változatos erdeink jelentőségét az is emeli, hogy az egyébként fában szegény Alföldön helyezkednek el. Emiatt az erdők gazdasági szerepén túl fokozott súlya van az erdőkörnyezet- és természetvédelmi funkcióinak is. Felértékelődnek az erdeink amiatt is, hogy folyamatosan nő a kirándulni vágyók tömege.

FOLYTATÁS A 4. OLDALON >>

Közfoglalkoztatás

A DÉLALFÖLDI ERDÉSZETI ZRT.-NÉL

Téli közfoglalkoztatás – novembertől 170-en, januártól pedig összesen 240-en jutnak munkához az erdőgazdaságnál.

Az elmúlt három esztendőben sokat változott a közfoglalkoztatás megítélése. Egyre többen kezdik megérteni, hogy szükség van rá, főleg olyan területeken, ahol az elkövetkező években nincs reális esély arra, hogy mindenkinek a versenyszféra adjon megélhetési lehetőséget.

Szeptember végén fejeződött be a Dalerd Zrt. tavaszi közfoglalkoztatási programja, melynek során 274 ember jutott munkához Békés- és Csongrád megye állami tulajdonú erdeiben. Egy hónappal később,

november elsején pedig elkezdődött az újabb, az ún. téli közfoglalkoztatási program is, melyben cégünk jelenleg 170 ember foglalkoztatását vállalta.

A program résztvevői közül tavasszal 48 fő tanult, ők erdőművelő betanított munkás, ill. az Országos Képzési Jegyzékben is szereplő motorfűrészkezelő tanfolyamon vettek részt, télen pedig 32-en tanulhatnak. A téli foglalkoztatás résztvevői OKJ-s erdőművelő, motorfűrészkezelő, ill. konyhai kisegítő szakképzésben vesznek részt. A képzés március 31-éig tart, a közfoglalkoztatottak az oktatás idejére is megkapják járandóságukat.

FOLYTATÁS A 3. OLDALON >>

A DALERD Zrt.
kellemes Karácsonyi ünnepeket és
boldog új esztendőt kíván minden kedves olvasójának!

A nagyszakállú erdészmikulás

A MIKULÁS MEGLÁTOGATTA A BÉKÉS MEGYEI ERDÉSZ-PALÁNTÁKAT IS...

A Mikulás meglátogatta a Békés megyei erdész-palántákat. A Gyulai- és a Körös-vidéki Erdészet dolgozóinak gyermekei nagy izgalommal várták az „Erdészmikulást”. A családi ünnepségen bátran énekeltek, verseltek, rajzoltak a várva-várt „nagyszakállúnak”.

A rejtelmes hókristályok

A HÓPEHELY PORSZEMKÉNT, BAKTÉRIUMKÉNT, POLLENKÉNT KEZDI PÁLYAFUTÁSÁT

„A hópehelyek a tökéletes karácsonyi ajándékok, az égből jönnek, és csillag alakjuk van.” (Kepler)

A tél küszöbén sokan várjuk a havazást, s egyre többször gondolunk a csendesen aláhulló fehér pihékre, a ropogós, friss illatú, hó lepte tájra, s ha végre hull a hó, ámulattal csodáljuk a pilinkázó hópehelyeket.

Mindannyian tudjuk, hogy nincs két egyforma hókristály. Változatos alakjuk és méretük azonban felveti a kérdést, miként alakulnak ki ezek a különleges képződmények, és mitől függ az alakjuk.

A víz az egyetlen olyan elem a Földön, amely természetes körülmények között mindhárom halmazállapotában megtalálható. A légköri víz egy része szilárd, nagyobb része folyékony, míg legnagyobb hányada gőz halmazállapotban van jelen. A különleges képződményeknek számító hópehelyek a légköri víz megfagyásával jönnek létre. Minden hópehely porszemként, baktériumként, pollenként stb. kezdi pályafutását, és a vízmolekulák e köré gyűlnek össze, majd megfagynak, és ezáltal jön létre a csodálatos jégkristály, amelynek végső alakja már legtöbbször a „a véletlen” műve.

A hópehelyek formavilága és szerkezete évszázadok óta

foglalkoztatja az embereket. Az első írásos emlékek több mint kétezer évesek, és Kínából származnak. Már akkor megfigyelték a hópehelyek hatszögletű alakját. Európában először Johannes Kepler ismerte fel a hópehelyek hatos szimmetriáját, s 1611-ben könyvet is írt róla. 1665-ben pedig Robert Hooke írta le és nevezte meg a hópehely-molekulákat, s több hópehely rajzát is rögzítette.

A kutatókat a mai napig foglalkoztatja a hópehelyek gyönyörű szerkezetének létrejötte. A jégkristályok a felhőkben alakulnak ki, és a különböző környezeti viszonyoktól (hőmérséklet, páratartalom, légmozgás stb.) függően vesznek fel különböző alakot. Előbb kinő a hat kis ág, majd onnan a milliányi forma. Az alkotóelemeket hat típusba lehet sorolják: tük, oszlopok, lemezek, lemezekkel fedett oszlopok, nyúlványok és csillagok. Ezek variálódnak legfeljebb sejtett rend alapján, ám egy közös vonása van minden hópehelynek: az átlóli hatvanfokos szöveget zárnak be, ahogy a mellékágak is ugyancsak hatvanfokos szögben ágaznak el. A fő- és a melléküllőkben légüres cső látható, melyeknek a végén szintén egy légüres

A hó állaga, minősége sokféle lehet. Ez az oka annak, hogy az északon élő népek jobban megkülönböztetik a hó „változatait”, mint a kevésbé hideg vidékeken lakó emberek. Mi is megkülönböztetjük például a porhavat, a hóharmatot és a hódarát, de közel sincs e csapadékféleségre annyi szavunk, mint az északiaknak, akiknek más-más más szavuk van a tapadós hóra, a síkos hóra stb. A téli időjárásra, s magára a havazásra azonban mi is több kifejezést használunk: hull, esik, pilinkázik a hó; s az időjárás-jelentésekben gyakran halljuk a havazás, hóvihár, hófúvás, hószállingózás, hózápor, hózivatar kifejezéseket.

gömböcske figyelhető meg, ez adja azt a csodálatos gyémántos csillogást.

Egyes kutatók 35 hópehely szerkezettypust tartanak nyilván, más osztályozások pedig akár 80 típust is elkülönítenek (egy hópehely határozó itt tekinthető meg). [http://www.its.caltech.edu/~atomic/snowcrystals/class/class.htm]

A hópehelyek szerkezetének vizsgálata még a matematikusoknak is komoly fejtörést okozott. Helge von Koch svéd matematikus 1904-ben egy különös geometriai alakzatban írta le a hópehelyet, melyet egy egyenlettel írtak le, s végül azt is megállapították, hogy az egy fraktál. Két amerikai matematikus négy év alatt hozta létre azt a számítógépes modellt, amelynek segítségével hópehelyeket lehet létrehozni, és most már valamennyi hópehelytypust meg tudják vele alkotni. A végső határig leegyszerűsített

és hatékonyra tett programnak kb. egy napba telik, mire egy háromdimenziós hópehely létre tud hozni.

A francia grafikus, Jean Effel, a hópehelyek sokféleségét a következő tréfás magyarázatot adta: „Amikor a Teremtő elhatározta, hogy hópehelyet alkot, versenypályázatot hirdetett az angyalok körében a legszebb díszítésű hatszög elkészítésére. Olyan sok nagyszerű pályamunka érkezett, hogy lehetetlen volt választani közöttük, és így a Teremtő mindet megválasztotta.”

A hópehelyek iránt érdeklődőknek ajánlom a kitűnő, s gyönyörű fotókat is tartalmazó Snowcrystal.com oldalt. [http://www.its.caltech.edu/~atomic/snowcrystals/], valamint egy nagyon érdekes videót a térről: http://www.youtube.com/watch?v=n3P0OY84qXU

Tanösvények, pihenőhelyek

KÖZJÓLÉTI FEJLESZTÉSI TERVEINK

A 2013 késő őszen megnyílt pályázati lehetőségekre nagy ambícióval indult a DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt. Csongrád és Békés megye állami erdeiben már eddig is szép számmal voltak olyan létesítmények, amelyek az erdőbe kiránduló, ott pihenő és regenerálódó embereket szolgálja. Az elmúlt évtizedekben a lakosság ilyen irányú igénye folyamatosan nőtt. Megragadva a lehetőségeket, vállalatunk új közjóléti fejlesztési terveket dolgozott ki, amivel remélhetően sikeresen tud majd szerepelni a pályázatokon.

Ásotthalmon, a homoki erdőben, terveink szerint két tanösvény fogja szolgálni az erdőlátogatókat. Az egyik az 55. számú út 40 km-es szelvényétől indul. Az 1,3 km hosszú ösvény tájékoztató tábláival a homokvidéki erdőgazdálkodással és a faanyag felhasználásával kapcsolatos gondolatainkat osztja meg a kirándulókkal, miközben berendezéseivel lehetőséget nyújt az aktív pihenésre is. A másik tanösvény – Ásotthalomtól délre – 2,2 kilométernyi sétával járható be. A

homokbuckás vidék rendkívül izgalmas és változatos élővilágával foglalkozik, de betekintést nyújt a tájat kialakító Ós-Duna csatangolásaiba is.

A Szegedhez közeli Ópusztaszer mellett egy tisztáson erdei pihenőhelyet terveztünk tűzrakó-helyekkel, padokkal és asztalokkal. Bízunk abban, hogy kedvelt kirándulási célpont lesz majd ez a helyszín is, hiszen érinti az Alföldi Kék-túra útvonal.

Ugyancsak tanösvényt szeretnénk létrehozni Gyula-Városerdőn, a vasúti megállóhelytől egészen Körös-erdőig, meg vissza, összesen több mint 7 km hosszon. Az utat bejárva, a kíváncsi kirándulók megismerkedhetnek majd a Körös-völgyi táj kialakulásával, mikrodomborzati viszonyaival és természetesen az ezekhez kötődő rendkívül változatos élővilággal. Tovább bővülnek majd a városerdei parkerdő közjóléti szolgáltatásai is.

A Dobox melletti szanazugi erdőben terveink szerint pihenőhely fogadja majd a kirándulókat, nem messze dr. Papp László erdőmérnök emlékhelytől.

SÜTŐ PÉTER ÉS PUSKÁS LAJOS

Közfoglalkoztatás

A DÉLALFÖLDI ERDÉSZETI ZRT.-NÉL

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL »

A többi foglalkoztatott már az erdőn dolgozik, és melléjük január 1-jével további hetven embert alkalmaz majd a részvénytársaság, így összesen 240 fő jut munkához az erdőgazdaságnál.

A már területen dolgozó foglalkoztatottak jelenleg csemetét ültetnek, vágástéri takarítást végeznek, megtisztítják a letermelt erdőrészeket, javítják az erdészeti- és turistautakat. Tavaszra a közfoglalkoztatottak feladatai kiegészülnek az erdő-

sítést megelőző talaj-előkészítő munkálatokkal, a gyomnövények irtásával, az esőbeállók, erdei padok, asztalok, hulladéktárolók karbantartásával, a közjóléti épületek környezetének rendbetételével.

Április 1-jétől a téli közfoglalkoztatási program ideje alatt képzésben részesülők is az erdőn dolgoznak majd. A későbbi programok során is számíthatunk munkájukra, a téli képzés során megszerzett ismereteikre.

VID KATALIN

ÁRVÍZKÁROSULT GYERMEKEK VÁROSERDŐN

Az árvíz sújtotta Bába község rászoruló gyermekeit egy hetes erdei iskolai táborban látta vendégül a Dalerd Zrt. A gyermekek ellátását az erdőgazdaság dolgozói biztosították.

Folyók ölelésében – Turisták az Alföldön

ÁSOTTHALMI HOMOKBUCKÁK – TISZA VÖLGYE – SÁRRÉT – KÖRÖS-KÖZI ERDŐVIDÉK

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL »

Egyre többen, egyre több időt töltenek el erdei környezetben, az Alföldnek ebben a szögletében is. Nekik szól a következő kis ízelítő, de bízunk abban is, hogy talán új erdőlátogatókat is sikerül elcsábítanunk.

ÁSOTTHALMI HOMOKBUCKÁK VIDÉKE

Az 1886 óta erdőrezervátumként érintetlenül megőrzött Kiss Ferenc emlékerdő igazi tanúerdő. A hajdani sztyepprétekkel és futóhomok-buckákkal tarkított táj ősi nyárligeteinek képét és élőlényeit őrzi. Kiss Ferenc erdőmérnök, Szeged erdőmesterének javaslatára ezt a területet eredeti formájában őrizték meg. A jellemzően fehérnyár fajfajú ligetes erdő a változatos domborzatnak köszönhetően rendkívül változatos képet mutat. A száraz bucatetőkön ugyanazok a fajok csenevészeken nőnek, míg a vízhez közelebbi völgyhajlatok fái 15-20 méteresre is megnőnek. 1976-ban itt állították fel Kiss Ferencnek, a szegedi erdők atyjának az emlékoszlopát. Közvetlenül az 55. számú út mellett, attól északra, az ásóthalmi elágazás után Baja felé haladva, 400 m-re található.

Az ásóthalmi erdők felfedezőinek érdemes megtekinteniük a Bajára vezető főút 36. kilomé-

KISS FERENC EMLÉKOSZLOPA

terének közelében álló Szent Erzsébet Kápolnát, más néven Back Kápolnát, melyet Begavári Back Bernát szegedi polgár 1937-ben fiatalon elhunyt fia emlékére építtetett. A Czike Gábor által tervezett, vakolatlan, mész-homok téglalapú épület mellett erdei pihenőhely, esőház, pad és asztal várja az arra járókat.

A közelben található terebélyes szürke nyárról, a „Ruzsafa”-ról elsőként Kiss Ferenc emlékezett meg 1927-ben: „Körülbelül 130 éves lehet az Alsó-ásóthalmi erdő északnyugati sarkában levő nyárfa, mely Rózsafa nevet visel: a 8-10 ezer hold kiterjedésű legelőn a magányos pásztor szemének ez nyújtott nyugvópontot s tájékozódást az utasnak és régi időkben a betyároknak. A Rózsafa nevet azért kapta, mert Rózsa Sándor s az emberei az ágára aggatott jellelkel adták egymásnak tudtára, hogy merre mentek, vagy hogy honnét várhatók a zsandárok.”

A Bedő-liget, a Back-kápolnától délre, egy kellemes sétával érhető el. A ligetet Kiss Ferenc javaslatára hozták létre és nevezték el Bedő Albert országos főerdőmester tiszteletére. Bedő nevéhez fűződik az 1879-es első modern erdőtörvény megalkotása. A ligetes erdő enyhén hullámos ásóthalmi típusú homokbuckás területre települt. A néhány kocsányos tölgy között

találhatunk platán, vénicszil és feketedió ligeteket is. Mindezek között pedig gyönyörködhetünk a hajdani száraz homokpuszták maradványnövényeiben. Az öregedő fák alatt hatalmas hangyabolyok vonják magukhoz a természet- és erdőszerető látogató figyelmét. A feketeharkályoklaktá platánligetek megfigyelése különös élmény a türelmes szemlélődő számára.

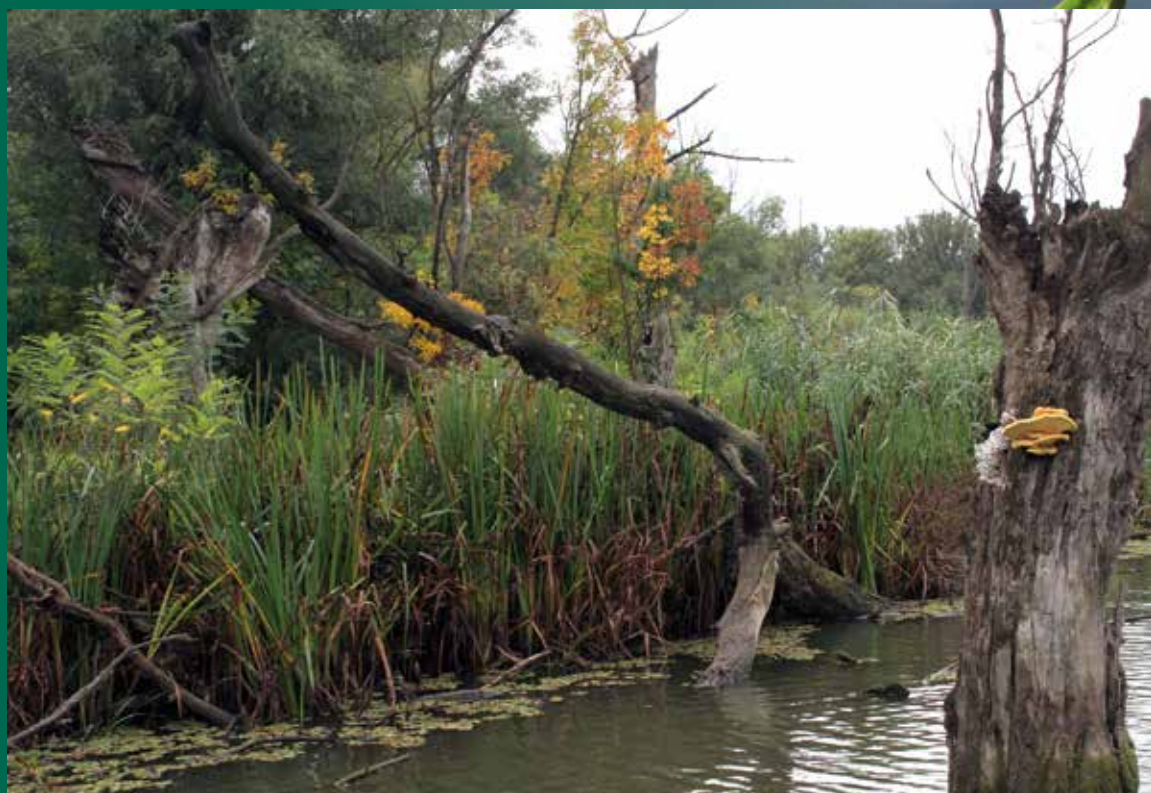
TISZA VÖLGYE

Hódmezővásárhelytől 6 km-re, a Tisza bal partján található Mártély, a Tisza egyik legrégebbi halászfalva, mely egyben a Tisza-szabályozás „szabadtéri múzeuma” is. Ez a vidék a folyó déli szakaszának talán legszebb része: a kiszélesedő ártéren holtágak, morotvák, nedves rétek, rekettyések, mocsaras, tocsogós területek és gyönyörű erdők váltakoznak. A mozaikos élőhelyek miatt a környék növény- és állatvilága gazdag és változatos, ma tájvédelmi körzet. Szépségével és sajátos hangulatával művészek sorát ihlette meg (pl. Tornyai János, Endre Béla, Rudnay Gyula, Barcsay Jenő). Messze földön híres a mártélyi művésztelep. A Tisza és a gátak között elterülő, valóban festményre illő hullámter a folyószabályozás során, a 19. század végén alakult ki.

FOLYTATÁS AZ 5. OLDALON »

A RÚZSAFA

MÁRTÉLYI HOLT-TISZA

FEKETE-KÖRÖS-MENTI ERDŐK

KIS-SÁRRÉT

A hajdan bihari, ma Békés megyei Kis-Sárréten, a határ közelében található Árpád-kori falu Geszt, mely a Tisza-család uradalmának központja volt.

A Tisza család két miniszterelnököt, s további jeles személyiségeket is adott az országnak. Tisza Kálmán és az Ady által is megverselt „csóvás ember, a vén geszti bolond”, Tisza István (apa és fia) miniszterelnökök a csendes geszti birtokról indultak. Itt született Tisza Lajos is, aki a szegedi nagy árvíz után újjáépítés kormánybiztos, valamint az Országos Erdészeti Egyesület egyik megalapítója, majd hosszú időn át elnöke volt. A fiatalon elhunyt, költői vénájú Tisza Domokos görög és poétikai oktatását a család 1851-ben Arany Jánosra bízta. A költő közel egy évet töltött a kastélyban illetve a kis nyári lakban, amely kedvelt tartózkodási helye volt. A geszti temetőben hatalmas családi sírbolt őrzi a Tisza család tagjainak földi maradványait.

A volt Tisza-birtok nagy része ma erdőterület. Ez a Tiszák 1930-as évektől végbevitt nagyarányú erdősítésének, no meg a helybeliek szorgos kezének és az erdészek, elsősorban Müller Géza erdész szakértelmének köszönhető. A Zsadány határában látogatható vátyoni tanösvényen a Dél-Bihar összes jellegzetes tájképi eleme megtalálható. Tiszta időben kelet felől a Nagyvárad környéki dombok, a Bihar-, a Béli- és a Zarándhegyek monumentális tömbje zárja a látóhatárt. A tölgyes erdőktől a Kis-Sárrét vízi világáig számtalan látnivalót gyűjthet be képzeletbeli vándortarisznyájába a városoktól távolra is elmerészkedő turista.

KÖRÖS-KÖZI ERDŐVIDÉK

A Fekete- és Fehér-Körös mai összefolyásánál fekvő Doboz ősi magyar falu. Feltételezhető, hogy a terület az Árpád-kortól fogva folyamatosan lakott volt. Őseik a király kondáit makkoltatták a környék roppant erdeiben. A település belterületén a régi Fekete-Körös ölelésében félszigetként terül el a 6 hektáros kastélypark, melyet az 1880-as években az itt élő eredeti faállomány felhasználásával alakítottak ki.

Doboztól délkeletre, a Fekete-Körös holtágának egyik kanyarulatában állt egykoron Sámson vára. A lekerekített sarkú, háromszög alaprajzú sáncvár feltehetően a X-XI. században épült. A környékbeli falvak jól védhető menedékhelyül szolgált. Az ásátások szerint sövényfal tette a sáncot magasabbá, és fából épült tornya is volt. Ennek a sáncvárnak állít emléket a helyreállított kaputorony.

A kirándulók a doboz-szanazugi üdülőterület mellett, a faluhelyi erdő hársfái alatt tiszteletüket tehetik a dobozi születésű, szegény sorból felemelkedett Dr. Papp László erdőmérnök síremlékénél. A vidék legősibb falujából indult, és nemzetközi hírű tudományos kutató lett.

Gyula a Körös-vidék legnevezetesebb városa. A nagy múltú település és környéke nem csak épített és kulturális emlékekben, hanem természeti értékekben is

kiemelkedően gazdag. A Gyulaváriban található Almásy-kastély kiállításai ebbe a kincsesárba engednek bepillantást. A látogató az erdő- és vadgazdálkodáson, a vízépítéseken és biogazdálkodáson keresztül ismerkedhet meg a fenntarthatóság fogalmával és megoldásaival. A Fekete-Körös magyarországi szakasza a Tiszántúl egyik legérintetlenebb tája. A mályvádi erdőt határoló Fekete-Körös a leginkább szabályzatlanul hagyott folyóink egyike. A határtól a szanazugi összefolyásig kanyargó 20,5 kilométeres vonalán húsz erős hurkot és ívet vet. Igézően vadregényes. A kanyargó folyót több ezer ha kiterjedésű erdő kíséri. Az ősi erdőszigetek, Keszi, Bányarét, Törökérdő, Mályvád, Sitka erdeiben még ott kanyarognak az elhagyott Körös-medrek. Az erdőgazdaság több évtizedes vízpótló törekvéseinek eredményeképpen jelentős részük ma újra vízjárta vidék. A változatos élőhelyek sok-sok növény- és állatfajnak adnak otthont. A terület évszázadok óta kiváló vadászterület, dämadvádlománya messze földön híres.

A Bányaréti őstölgyes, hazánk ezredik védett területe, valamikor legelőhöz kapcsolódó delelőhely volt. Kocsányos tölgyei és vadkörtefái a Körös-vidék egykori ősi tölgyerdőinek maradványaként jelentős genetikai és táji értéket képviselnek.

Gyula-Városerdő kedvelt üdülőövezet és parkerdő. Itt működik a Dalerd Zrt. Erdészeti Tájékoztatói Központja, melynek udvarában többek között egy különálló haranglábbal és faragott kapuval rendelkező ökomenuk fakápolna is áll. Érdekessége, hogy oltárát a hatvanas években

lebontott, patics falú cserkész-kápolna keresztje díszíti. A régi imádságos helyet boldog Apor Vilmos szentelte fel még 1939-ben. A keresztjét erdei iskolázó gyerekek találták meg a fák között 2000-ben. A parkerdőben könnyen bejárható tanösvények és erdei berendezések szolgálják a kirándulókat.

Bélmegyer-Fáspusztá környékét mindig is erdők borították. A ma már védett terület a szikes legelőn álló magányos, több száz éves kocsányos tölgyekkel, idős vadkörtefákkal az ősi erdőszyep látványát idézi. Valamikor az Alföld jellegzetes növénytakasulása volt, de mára Magyarország utolsó, épen fennmaradt sziki tölgyesei között tartják számon. A reliktum területet a régi erket követő galériaerdők veszik körül.

Kovács Péter bélmegyer-fáspusztai kerületvezető erdész 1958-ban egy tölgytakasulém alatt esküdtött örök hűséget Szabó Margittal. A fa Magyarország 10 legnagyobb átmérőjű tölgyfája közé tartozik. Az óriás tölgyet a környékbeliek „Péter fája”-ként ismerik. A nagy tiszteletben állt erdész halálakor a családi korszorúba búcsúzóul belefönték a bélmegyeri tölgyóriás néhány hajtását is. A bélmegyer-fáspusztai bekötőút és az erdészházi bejáró kereszteződésében álló fakeresztet a környékbeliek szerint a II. világháború után egy helybeli asszony állíttatta, aki éveken keresztül ezen a helyen várta haza szeretteit a háborúból.

E kedvescsináló végén még egy útra való gondolatot ajánlunk a kedves olvasó figyelmébe: ami Önnek úti élmény, az nekünk a sorsunk.

VID KATALIN ÉS PUSKÁS LAJOS

Erdők Hete pályázatok eredményhirdetése

HARMADIK ALKALOMMAL INDULT ÚTJÁRA A „TEREPI FELADATLAPOS VERSENY”

A Dalerd Zrt. Erdészeti Tájékoztatói Központja az „Erdők Hete” alkalmából Békés és Csongrád megyei diákok számára két pályázati kiírást tett közzé. Az ünnepélyes eredményhirdetés 2013. december 2-án, az erdei iskolában került megrendezésre.

A „Tovább táncol a tobozmano” elnevezésű alkotópályázat a kisiskolás korú gyermekeket célozta meg, akik alkotásaikat természetes anyagokból készíthették el. A zsűri megérett és korcsoportonként külön értékelt a beérkezett műveket. A Tobozmano pályázatnak tizenhárom évre visszavehető hagyománya van, ezért a bíráló bizottság tagjai azokat az alkotásokat értékelték, amelyek művészi értékeket képviselnek, kreatívak, fantáziadúsak, megfelelően kivitelezettek vagy nagyon egyediek. A szigorúnak tűnő értékelési szempontok ellenére több alkotás is kiváló minősítést ért el. Az egyénileg díjazottak oklevelet és könyvjutalmat kaptak díjnyertes munkáikért. A csoportos alkotások beküldőit egy-egy falinaptárral, s a mi erdők c. folyóirat aktuális számával, valamint ingyenes erdei iskolai programokon való részvételi lehetőséggel és kedvezményes szálláslehetőséggel örvendeztettük meg.

Békés megyei díjazottak

1-2. OSZTÁLYOSOK:

Egyéni díjazott:

Serfőző Máté „Méhész” c. életképe (Gyula, GYAKI Bay Zoltán Tagintézmény, 1. a osztály). Felk.: Bíróné Kiss Erika Katalin

Kovács Patrik „Erdei életkép 1-2.” c. alkotásaiért (Gyula, GYAKI Bay Zoltán Tagintézmény, 1. a osztály). Felk.: Bíróné Kiss Erika Katalin.

Földi Laura „Tenger” c. pályamunkája (Doboz, Általános Iskola, 2. b osztály). Felk.: Szabó Anikó

Egyéni különdíj:

Kovács Dóra és *Kovács Péter* (Gyula, GYAKI Implom J. Tagintézmény, 2. b osztály). Felk.: Miklós Gáborné és Ökrös Márta.

Kiszely Borbála (Gyomaendrőd, Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda, 2. osztályos tanulója). Felk.: Kiss Katalin.

Csoportos különdíjak:

Gyomaendrődi *Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2. osztályának* közössége. Felk.:

Kiss Katalin

Gyulai *GYAKI Implom J. Tagintézmény, 2. b osztálya*. Felk.: Miklós Gáborné és Ökrös Márta

3-4. OSZTÁLYOSOK:

Egyéni díjazottak

Fekete Zóra „Párosan szép az élet” című munkája (Mezőkovácsháza, Csanád Vezér Általános Iskola és Alapfokú Művészoktatási Intézmény, 3. a osztály). Felk.: Németh Gyuláné

Kovács Viktor Sándor „Tobzoska” c. alkotása (Mezőkovácsháza, Csanád Vezér Általános Iskola és Alapfokú Művészoktatási Intézmény, 3. a osztály). Felk.: Németh Gyuláné

Zsótér Zoltán „Teknős” és „Sün” c. alkotásaiért (Mezőkovácsháza, Csanád Vezér Általános Iskola és Alapfokú Művészoktatási Intézmény, 3. a osztály). Felk.: Németh Gyuláné

Balog Gréta, Laurinyecz Lilla, Bujdosó Anna, Kapás Dóra és *Nagy Boróka* „Birkák a fedélzeten” és „A madáretetés” c. pályamunkáikért (Békéscsaba, Jankay Tibor Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola 4. b osztályos diákjai). Felk.: Gátszegi Gabriella

Komlósi Viktória „Nyúl” c. alkotása (Békéscsaba, Jankay Tibor Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola 4. b osztályos diákja). Felk.: Gátszegi Gabriella

Egyéni különdíj:

Dékány Dóra „Álomjátzsótér” c. alkotása (Gyula, GYAKI Implom J. Tagintézmény, 3. c osztályosa). Felk.: Dékány Ferenc (szülő)

Csoportos különdíj:

Mezőkovácsházi *Csanád Vezér Általános Iskola és Alapfokú Művészoktatási Intézmény 3. a osztálya*. Felk.: Németh Gyuláné.

Békéscsabai *Jankay Tibor Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola 4. b osztályának* közössége. Felk.: Gátszegi Gabriella

5-6. OSZTÁLYOSOK:

Egyéni jutalomban részesült:

Arató Csaba „Vadettetés” c. pályamunkája (Gyula, GYAKI Bay Zoltán Tagintézmény, 6. osztály). Felk.: Bíróné Kiss Erika Katalin

Kovács István alkotásai (Doboz, Általános Iskola, 5. a osztály). Felk.: Balog Mária

Leel-Ossy Dana, Kozsiha Ádám, Anda Brigitta „Baglyok” c. munkája (Gyula, GYAKI Implom J. Tagintézmény, 6. b osztály). Felk.: Gál András

Csoportos különdíj nem született.

Csongrád megyei díjazottak

1-2. OSZTÁLYOSOK

Egyéni díj

Zsvicz Dorina „Csikó” c. pályaműve érdemelt (Szeged, Rókusai Általános Iskola, 2. a osztály). Felk.: Dr. Timárné Eördögh Kornélia

Egyéni különdíj:

Juhász Alex és *Juhász Olivér* „Erdei gyűlés” c. alkotása kapott (Algyő, Fehér Ignác Általános Iskola 1. b osztály). Felk.: Torma Tiborné

Csoportos különdíj:

Algyői *Fehér Ignác Általános Iskola 1. b osztályának* közössége érdemelt. Felk.: Torma Tiborné

3-4. OSZTÁLYOSOK

Egyéni díjazottak:

Berta Boglárka „Virágos Balerina” c. pályaműve (Szeged, Gedői Általános Iskola és AMI 4. a osztályos diákja). Felk.: Nagy Ágnes Zsófia

Szabó Patrik Nataniel „Óriás” c. munkája (Mindszenti Általános Iskola Dózsa-telepi Tagintézmény, 4. c osztály). Felk.: Szecsó Dóra

Horváth Virág „Bicikli” c. alkotása (Mindszenti Általános Iskola Dózsa-telepi Tagintézmény, 4. c osztály). Felk.: Szecsó Dóra

Papós Gábor és *Szabó Patrik Nataniel* „Százlábú” c. műve (Mindszenti Általános Iskola Dózsa-telepi Tagintézmény, 4. c osztály). Felk.: Szecsó Dóra

Kiri Dorka „Keselyű” c. munkája (Mindszenti Általános Iskola Dózsa-telepi Tagintézmény, 4. c osztály). Felk.: Szecsó Dóra

Csatlós Gábor „Sárkány-gyík” c. alkotása (Mindszenti Általános Iskola Dózsa-telepi Tagintézmény, 4. c osztály). Felk.: Szecsó Dóra

Egyéni különdíj:

Kozma Réka „Madár” c. alkotása (Árpádhalom – a Fábiansbestyeni Arany János Általános Iskola és AMI Rózsa Ferenc Tagintézményének 4. osztályos diákja). Felk.: Kozmáné Gyovai Katalin

Csoportos különdíj:

Mindszenti Általános Iskola Dózsa-telepi Tagintézmény 4. c osztályának közössége. Felk.: Szecsó Dóra

Kosztai József Általános Iskola Derekegyházi Tagiskola 3-4. osztályosainak összevont csoportja. Felk.: Szabóné Jenei Teréz és Czákóné Varga Hajnalka

Szegedi *Gedői Általános Iskola és AMI 4. a osztályosai*. Felk.: Nagy Ágnes Zsófia

5-6. OSZTÁLYOSOK

Egyéni díjazott:

Szilvási Boglárka „Baglyok” c. alkotása (Magyarcsanakádi Általános Iskola, 5. oszt.). Felk.: Mészáros Lászlóné

Immáron harmadik alkalommal indult útjára a „Terepi feladatlapos verseny”, amely szintén az általános iskolás nebulók megmérettetését tűzte ki célul. Az őszi szünetre kiadott feladatsor harminc kérdésére a válaszokat Gyula és Békéscsaba közterületein, illetve Pósteleken és a gyula-városerdei parkerdőben találhatták meg a diákok.

A feladvány azzal, hogy megmozgatta a családok „apraját és nagyját”, elérte célját: az erdők jelentőségére, az erdők közjóléti szolgáltatásaira, s az ezeket biztosító erdőgazdálkodási tevékenység szélesebb körű megismertetésére szolgált. A pályázaton részt vevő diákok és szüleik számára biztosan érték a tiszta környezet és a jó levegő, illetve a felüdülésre alkalmas terület, s azt is tudják, hogy a fa a legősbibb megújítható, környezetkímélő nyersanyag- és energiaforrás, így a fa felhasználása a XXI. században is a legjobb választás a környezetvédelem terén.

A 3-4. osztályosok közül első helyen végeztek az „Erdei csiperkék”. Tagjai: *Kovalovszki Jana*, *Paksi Gergő* és *Székely Anikó*, akik a GYAKI Implom J. Tagintézményének 3. osztályos tanulói. (Kapcsolattartó tanító: Hídvégi Erzsébet.) A második helyet sikerült kivívnia az egyszemélyes „Magoncok” csapatának, melynek tagja *Bíró Boglárka* volt, aki a GYAKI Bay Z. Tagintézmény 3. osztályos tanítványa. (Kapcsolattartó tanár: Kubiakné Pálinkás Anikó.)

A legeredményesebb résztvevők a személyre szóló könyvek és a falinaptár mellé osztályuknak egy-egy ingyenes erdei iskolai programot is nyertek. A díjátadó utáni családi hangulatú beszélgetésből kiderült, ez a rendezvénysorozat megerősítette a gyermekekben és családjaikban a természet szeretetét és tisztelőt.

A jelen lévő pedagógusok és szülők nem rejtették véka alá, hogy máskor is szívesen vennének hasonló programokat.

VID KATALIN

Családi- és kerékpáros nap Mártélyon

A RAGYOGÓ NAPSÜTÉSBN DALERD ZRT. STANDJÁNÁL TÖBB MINT 200-AN VOLTAK

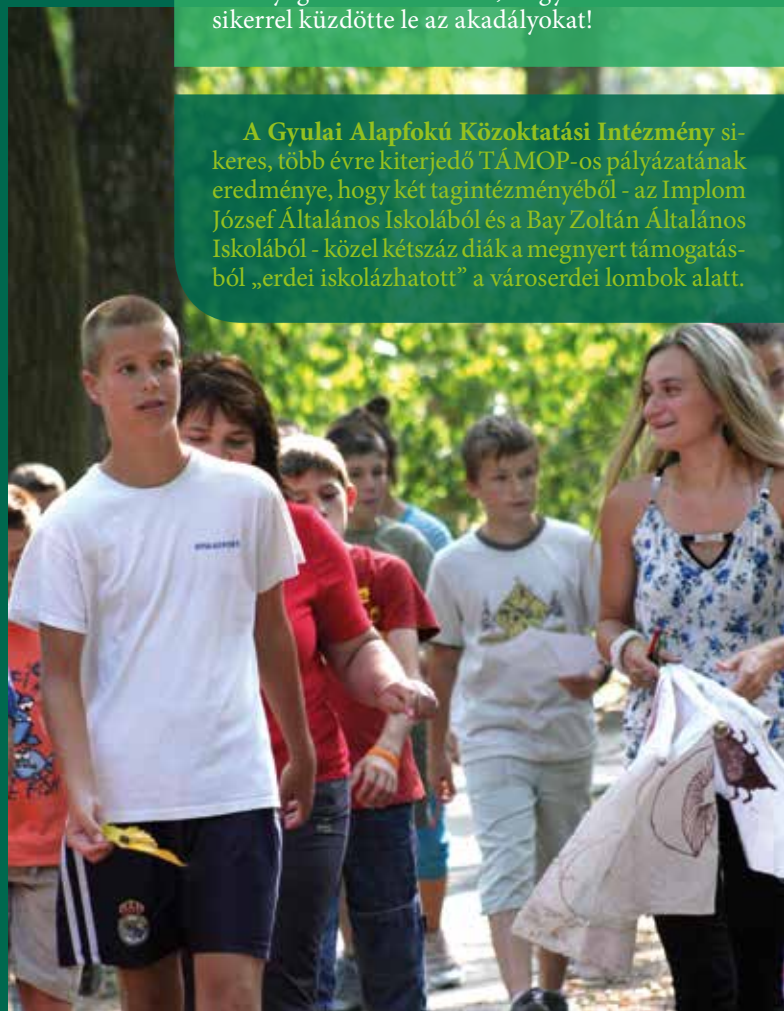

Sikerrel zajlott le a mártélyi családi- és kerékpáros nap szeptember 8-án. A ragyogó napsütésben a Dalerd Zrt. standjánál több mint 200-an jelentek meg. A játékos természetismereti feladatokat szülői, nagyszülői segítséggel oldották meg a nebulók. A kalákára a lajhármászás közben is nagy szükség volt. A lényeg azonban az volt, hogy mindenki sikerrel küzdötte le az akadályokat!

Facsemete-ültetés

ÓVODÁSOK ERDÉSZKEDTEK

A Dalerd Zrt. Szegedi Erdészete a Hódmezővásárhelyi Kertvárosi Katolikus Óvoda Katica nagycsoportos óvodásainak játékos környezetismereti foglalkozást szervezett a kezelésében lévő városi Kása erdőben. Az eseményen a lelkes óvodások 25 fővel vettek részt, melyen 115 db konténeres nyárfa csemetét ültettek el és két madárodút helyeztek ki.

A Gyulai Alapfokú Közoktatási Intézmény sikeres, több évre kiterjedő TÁMOP-os pályázatának eredménye, hogy két tagintézményéből - az Implom József Általános Iskolából és a Bay Zoltán Általános Iskolából - közel kétszáz diák a megnyert támogatásból „erdei iskolázhatott” a városerdei lombok alatt.

Gyerekszáj :)

BIZTOS A MACIK ETTÉK MEG!...

Őszi séta óvodásokkal a Poronty tanösvényen. A kisebbek elől haladnak, a nagyobbak pár méterrel utánuk. Találunk egy vadszedret. Meghatározzuk, megvizsgáljuk, keresünk termést is rajta, de nem találunk. Jómagam határozottan állítom, hogy reggel még ettem róla. Megszólam az egyik nagycsoportos:

– Biztos a macik ették meg!...

– A macik?! Hogyan? Hisz Városerdőn nem élnek medvék!

Szó szót követett, mire végül kiderült, hogy előttünk a Maci csoportosok haladtak...

Erdei óvodai program a Parkerdőben. Nagyon érdeklődök a gyermekek, kicsit hosszabb a túra a megszokottnál. A kirándulás végén az óvo néni megdicséri a gyerekeket, s megkéri őket, hogy majd mesélik el szüleiknek, milyen ügyesek voltak, s mi mindent láttak ezen a délelőttön. Az egyik kisleány megszólal:

– Én ezt a hosszú történetet biztosan nem fogom elmesélni otthon!

Ötödikesekkel ismerkedünk a fafajokkal. Utunkba esik egy cser is. Elmeséljük a gyerekeknek, hogy kemény fagyban szállítónyalábjai nagy pukkanás kíséretében gyakran szétfagnak, s ennek nyoma a fa törzsén végigfutó ún. fagyfűléc.

A program zárásakor visszakerdezzük a megismert fák nevét. Az egyik fiúcskának nem jut eszébe a cser név, hanem azonnal rávágja:

– Ja! Pukkancs!

Az erdei nyiladékon szép lassan átsétál előttünk egy őz. Gyönyörködünk benne, s megbeszéljük az összes tudnivalót róla. Azt is, hogy az állatok leggyakrabban szokott úton járnak, ezeket nevezzük váltóknak vagy vadcsapásoknak.

Pár perccel később az erdei csendet a következő kérdés töri meg:

– És azokon a völgyeken csak őzek járnak?

Máté a bokrok között kutakodik, közben rábukkan egy éppen párzó békapárra:

– Tanító néni! Tessék jönni! Ilyet még nem tetszett látni! Ez egy kétféjű béka!

VID KATALIN

Történelmünk másképp

AZ ERDŐK EMLÉKEZNEK

Történelmi tudásunkat leginkább uralkodók, dinasztiák, háborúk és különböző társadalmi csoportok történetének megismerésére alapozzuk. Pedig megtehetjük ezt másképpen is. Próbáljuk meg felkutatni, hogyan éltek eleink a természet adta lehetőségekkel, milyen volt a viszonyuk a közvetlen vagy tágabb természeti- és épített környezetükkel.

Az erdők emlékeznek. Jótékonyan őrzik a bronzkori földvárakat, az Árpád-kori kis települések által épített közös menedékhelyeit vagy a falvak nyomait, de a régi folyók medreit is. Erdeink utalnak a hajdani irtásokban termesztett növénykultúrákra vagy arra a családra, amely oda települt és ott dolgozott bennük. Nem felejtik a háború nyomait, az ínséges időket. Büszkélkednek az emberekkel közös sikereikkel, szegyenkeznek a kudarcaink miatt. Az erdőnevek, az erdők képe, összetétele, változásai figyelmes, érdeklődő erdőjáró számára ezernyi emléket idéznek. Mindezt azért, mert

az erdő élete átíveli a mienket, nemzedékeket köt össze. Az erdők ugyanakkor titkolózók is. Csak azoknak nyílnak meg, akik türelemmel, hosszú időn át élnek velük együtt, akiket bizalmukba fogadnak. Kérjünk fel hát közvetítőnek egy helyi erdészt. Megtudhatjuk, hogy az ibrányi erdő talán egy Ibrahim nevezetű szpáhiról kapta a nevét, a kölesföldi erdő valamikor irtás volt, és kölest termelhetek ott. A Bódi-házi erdő szélén egy Bódi nevű család élt, hasonlóan a várancsokhoz. A Dúkerék pedig a folyón túli kerek-erdő nevét őrzik. Annak az erdőt, ami ugyan nem volt kör alakú, tehát kerek, de kerek egész volt, azaz erdő.

Értő segítővel egy erdei kirándulás sokkal több lesz. A természeti szépségek mellett meglevenedik a történelmünk is. Ráeszmélhetünk elődeink környezetkötődésére, mi volt számukra a fontos és mi nem. Felfedezhetjük, hogyan változott, alakult az ember-erdő, ember-környezet kapcsolata a történelmünk során.

Így lesz kerek egy kirándulás, akár egy kerek-erdő.

PUSKÁS LAJOS

GYULA-VÁROSERDŐ TÁJÉKOZTATÁSI KÖZPONT

ERDŐJÁRÓ – A Dalerd Zrt. Tájékoztatói Központjának információs lapja. A Gyulai Hírlap melléklete. Kiadja a Dalerd Zrt., Szeged, Zsótér u. 4/B. Felelős szerkesztő: Puskás Lajos. Szerkesztő: Vid Katalin. A szerkesztőség címe: Dalerd Zrt., 5700 Gyula, Kárpát u. 4. Telefon: 06-66/468-907. Fax: 06-66/465-655. E-mail: erdeiiskola@dalerd.hu. Nyomdai előkészítés: Gyulai Hírlap Nonprofit Kft., 5700 Gyula, Petőfi tér 3. Felelős vezető: Mocsár-Pörjés József. Nyomtatás: Mozi Nyomda Bt., 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B. Felelős vezető: Garai György.

Magyar Fejlesztési Bank
Zártkörűen Működő Részvénytársaság
STRATÉGIAI CSOPORT TAGJA